

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/65/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115228180
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4115228180.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobkyne: F. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom N. D., D. A. XX, zastúpená BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Bratislava, Hviezdoslavovo nám. 25, IČO: 36 833 533, proti žalovanej: W. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom A. - W., A. 9, zastúpená Advokátska kancelária LawService, s. r. o., so sídlom Zvolen, Stráž 3, IČO: 36 861 723, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobkyne a žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 23. mája 2017 č. k. 17C/502/2015-99 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania m e n í tak, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie zastavil (výrok I.), o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (výrok II.) a žalobkyňu vrátil súdny poplatok vo výške 92,80 eura po právoplatnosti uznesenia cestou Centrálnej elektronickej evidencie súdnych poplatkov - Slovenskej pošty (výrok III.). Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 144, § 145 ods. 1 § 146 ods. 1, § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). V napadnutom výroku o náhrade trov konania svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 2 CSP a uviedol, že žalobkyňa sa domáhala určenia vlastníctva z viacerých hmotnoprávných dôvodov. Uviedol, že k preskúmaniu uvedených dôvodov sa nedostal, pretože skôr prišlo k vyriešeniu veci v správnom konaní na základe výsledku, z ktorého by ďalšie konanie bolo bezpredmetné. Katastrálny úrad kúpnu zmluvu strán nezavkladoval z dôvodu zákonného predkupného práva štátu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že iný výrok ako rozhodol o náhrade trov konania, by bol nespravodlivý, neodôvodniteľný a predčasný. V tomto smere uviedol, že na výsledku sporu nesú, resp. nenesú zodpovednosť obe sporové strany. Obe strany zmluvu podpísali. Aj Katastrálny úrad mal spočiatku iný názor na zavkladovanie kúpnej zmluvy. Za irelevantný označil postoj žalovanej v správnom konaní. Mal za to, že v čase, keď prišlo k späťvzatiu návrhu, nemožno vysloviť názor, že by návrh bol podaný predčasne alebo nedôvodne, ale nemožno konštatovať, že bol návrh dôvodný. Súd vo veci rozhodoval len o procesných nárokoch, z ktorých nemožno vyvodiť hmotnoprávny záver. Žiadna zo strán nezavinila zastavenie konania a k späťvzatiu nedošlo pre správanie žalovanej ani žalobkyne. Vyžadovalo by si to rozsiahle dokazovanie ako vo veci samej, čo by bolo aj zjavne nevhodné, keď otázka trov konania je vedľajším produktom súdneho konania, nie jeho podstata.

2. Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote odvolanie, výslovne uvádzajúc, že smeruje len proti výroku o náhrade trov konania. Namietala, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyňu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla

mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dôvodila tým, že žalobu vzala v celom rozsahu späť z dôvodu, že po podaní žaloby vyhodnotil Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor v rozhodnutí zo dňa 05. 11. 2015, č.:UP70/2015-7 na základe protestu prokurátora, kúpnu zmluvu ako absolútne neplatný právny úkon a zrušil svoje predchádzajúce rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe kúpnej zmluvy. Poukazujúc na ust. § 256 ods. 1 CSP uviedla, že ak súd zastavuje konanie v dôsledku späťvzatia žaloby, musí sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania zaoberať otázkou, či niektorá zo strán zavinila, že konanie sa muselo zastaviť. Keďže nárok na náhradu trov konania nie je nárokom hmotno-právnym, ale procesno-právnym, je potrebné aj otázku, kto zavinil zastavenie konania, posudzovať z procesného hľadiska. Z procesného hľadiska sa teda domohla nároku, ktorý v žalobe uplatnila. V čase podania žaloby nemala inú možnosť, ako sa domáhať súdnej ochrany svojich práv. Nemohla sa spoliehať na to, že sa celá vec vyrieši v správnom konaní, keďže na konanie prokurátora nemala vplyv. Jej žaloba bola podaná dôvodne, a teda existenciu tohto konania a trov v ňom vzniknutých zapríčinila žalovaná. Je všeobecne známe, akým spôsobom došlo k prevodu spoluvlastníckeho podielu k pozemku zo žalobkyne na žalovanú, keď uzavretie prevodných zmlúv dosiahla žalovaná úžerníckymi metódami v rozpore s dobrými mravmi, keď podviedla vlastníkov a uviedla ich do omylu ohľadne budúceho nevyužitia pozemkov. Žalovaná sa týmto spôsobom snažila využiť nelegálne získané informácie o budúcom strategickom parku v čase, keď tieto informácie neboli verejne známe. V konaní bolo preukázané, že sa v tejto veci vedie aj trestné stíhanie. Za týchto okolností preto nie je možné spravodlivo požadovať, aby žalobkyňa sama znášala trovy konania, ktoré musela vynaložiť na ochranu svojich práv pred skupinou špekulantov. Považovala za potrebné poukázať na skutočnosť, že v skutkovo totožných veciach vedených na OS Nitra súd priznal žalobcom v rovnakom procesnom postavení nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Namietala porušenie práva na spravodlivý súdny proces, keď súd v odôvodnení riadne neodôvodnil, prečo v porovnaní s predchádzajúcim rozhodnutím v skutkovo totožnej veci rozhodol o náhrade trov inak. V konaní je zrejmé, že žalobkyňa dosiahla to, čoho sa podanou žalobou domáhala, teda „evidenčného obnovenia vlastníckeho práva v liste vlastníctva z titulu neplatnej kúpnej zmluvy,“ nakoľko žalovaná prehrala svoj spor v konaní o proteste prokurátora. Preto zastavenie tohto konania v zmysle ustanovenia § 256 ods. 1 CSP treba posudzovať, že ho procesne zavinila žalovaná. Vzhľadom na uvedené, navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie (výrok II. týkajúci sa náhrady trov konania) zmenil a uložil žalovanej povinnosť nahradiť jej trovy konania vo výške 1.102,40 eura, tak ako ich vyčíslila v späťvzati žaloby zo dňa 14. 10. 2016.

3. Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania napadla v zákonnej lehote odvolaním aj žalovaná, ktorá sa domáhala jeho zmeny tak, že jej súd prizná náhradu trov konania v rozsahu 100%. Namietala, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, a napokon, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala na právnu teóriu a ustálenú súdnu prax, v zmysle ktorej zavinenie účastníka pri zastavení konania je nutné posudzovať len z procesného hľadiska podľa procesného výsledku. Procesné zavinenie spočíva vo vzťahu "výsledku chovania žalovaného k požiadavkám žalobcu". Poukázala na uznesenie Krajského súdu Ústí nad Labem sp. zn. 14Co/317/2008, v zmysle ktorého pri zastavení konania je pre vyriešenie otázky náhrady trov konania kľúčové zistenie, či a pokiaľ áno, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zastavenia konania zavinil. Kritérium procesného zavinenia je potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska a to vo vzťahu medzi tými, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana vzala žalobu späť s tým, aby bolo konanie zastavené. Úmyslom zákonodarcu je, aby sa zavinenie posudzovalo z objektívneho hľadiska, nakoľko k späťvzatiu dochádza často pred tým, než súd vykoná dokazovanie. Na tento účel zvolil konštrukciu tzv. procesného zavinenia, čo vylučuje skúmanie toho, či by bol žalobca v meritórnom konaní úspešný, alebo nie. Súdna prax ešte za účinnosti OSP vyslovila názor, že ak navrhovateľ vezme návrh späť a nejde o prípad podľa § 146 ods. 2 druhá veta OSP, z procesného hľadiska platí, že zavinil zastavenie konania, a preto je povinný nahradiť odporcovi trovy konania. V novej právnej úprave v § 256 CSP je explicitne stanovené, že je potrebné najprv skúmanie procesného zavinenia. Až keď nie je možné toto zavinenie pripočítať jednej zo strán, môže súd rozhodnúť, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Žalobca podal žalobu dňa 18. 09. 2015, protest prokurátora bol na Okresný úrad Nitra, Katastrálny odbor podaný dňa 27.

10. 2015, rozhodnutím Okresného úradu Nitra č. ÚP 70/2015-7 zo dňa 05. 11. 2015 bolo vyhovené protestu prokurátora. Prokurátor podal protest z dôvodu porušenia predkupného práva štátu k dotknutým nehnuteľnostiam. Toto údajné predkupné právo mohla porušiť jedine žalobkyňa ako predávajúca a ako subjekt povinný z predkupného práva. Žalovaná, ktorá bola v pozícii kupujúceho žiadne predkupné právo porušiť nemohla. K prevzatiu právneho zastúpenia došlo dňa 26. 05. 2016, späťvzatie návrhu bolo súdu doručené 14. 10. 2016, teda až po uplynutí značného časového obdobia. Je zrejmé, že súd nesprávne zistil skutkový stav, nakoľko z dôkazov vyplýva, že zastavenie konania späťvzatím žaloby procesne zavinila žalobkyňa a tiež, že tieto trovy by neboli vznikli, pokým by došlo k späťvzatiu žaloby bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o existencii dôvodov na späťvzatie žaloby dozvedela. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie oprel o ust. § 255 ods. 2 CSP, ktoré však na daný právny vzťah nemožno aplikovať, nakoľko upravuje zásadu priznania trov až podľa miery úspechu, čo je možné až po prejednaní veci.

4. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná, ktorá považovala za logicky nesprávne akékoľvek úvahy žalobkyne, na základe ktorých by pri posudzovaní zavinenia zastavenia konania mohla byť považovaná skutočnosť, že katastrálnymi orgánmi bolo vyhovené protestu prokurátora za rozhodujúcu pre posúdenie, či bola žaloba žalobkyne dôvodná. Poukázala na uznesenie NS SR zo dňa 14. 09. 2011 sp. zn. 7MCdo 4/2010, ako aj rozsudok Krajského súdu zo dňa 12. 01. 2015 sp. zn. 13Co/1453/2014. Neexistujú žiadne dôvody pre posúdenie, že žaloba bola dôvodná a vyhovením protestu prokurátora bolo potvrdené, že vlastníkom dotknutých nehnuteľností je/bola žalobkyňa. Nie je zrejmé, akú súvislosť má mať so späťvzatím žaloby skutočnosť, že do súdnych konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí katastrálnych orgánov vstúpila Krajská prokuratúra Nitra. Zo skutočností uvádzaných žalobkyňou nie je zrejmá súvislosť medzi zavinením žalovanej a zastavením konania. Správny orgán dospel k záveru (po podaní protestu prokurátora), že vlastnícke právo k pozemku nebolo na žalovaného prevedené platne a vkladové konania zastavil. Protest prokurátora bola podaný na tom právnom základe, že v prípade nerešpekovania predkupného práva štátu je právny úkon kúpna zmluva medzi žalobkyňou a žalovanou, úkonom neplatným. Žalobkyňa teda konštatovala také okolnosti, na ktoré nemala žalovaná žiaden vplyv ani ich nezavinila. Zdôraznila, že protest prokurátora a rozhodnutia správneho orgánu, nie sú rozhodnutia, ktorými by bol súd viazaný.

5. K odvolaniu žalovanej sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá vyjadrila nesúhlas s jej odvolaním, odkazujúc na svoje odvolanie zo dňa 28. 07. 2017 a skutkové tvrdenia, ktoré v ňom uviedla. Je toho názoru, že zastavenie konania procesne zavinila výlučne žalovaná. K rozhodnutiu Krajského súdu v Ústí nad Labem, ktoré žalovaná citovala v jej odvolaní, poznamenala, že Slovenská republika je samostatným zvrchovaným štátom, ktorý aplikuje svoje vlastné zákonodarstvo. Predmetné rozhodnutie nie je možné považovať za ustálenú prax slovenských súdov, keďže slovenské súdy aplikujú právo Slovenskej republiky, a nie právo české, prípadne právo inej krajiny. K správaniu žalovanej, pre ktoré došlo k späťvzatiu žaloby doplnila, že to bola práve žalovaná, ktorá ju nekalým spôsobom uviedla do omylu a následne ju presvedčila, aby s ňou uzatvorila absolútne neplatnú kúpnu zmluvu. Poprela tvrdenie žalovanej, podľa ktorej mala k späťvzatiu žaloby pristúpiť v dôsledku informácie o právnom zastúpení žalovanej. K podaniu žaloby pristúpila výlučne z dôvodov spočívajúcich v povahe správania žalovanej a v danom čase nemala inú možnosť ako chrániť svoje práva. Z hľadiska vzniku trov zdôraznila, že žalovaná bola počas celého konania zastúpená iným právnym zástupcom a to advokátskou kanceláriou AKAK s.r.o., pričom Advokátskou kanceláriou Law Service, s.r.o. okrem prípravy a prevzatia právneho zastúpenia neboli vykonané žiadne úkony právnych služieb. Odvolaciemu súdu navrhla, aby napadnuté uznesenie vo výrokovej časti zmenil tak, že žalovanej uloží povinnosť nahradiť jej trovy konania, ktoré jej vznikli pred súdom prvej inštancie, rovnako tak trovy odvolacieho konania.

6. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací v zmysle ustanovenia § 34 CSP, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalobkyne a žalovanej (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), prejednal odvolanie žalobkyne a žalovanej bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť tak, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že v prejednávannej veci sa žalobkyňa žalobou, doručenou súdu prvej inštancie dňa 18. 09. 2015 voči žalovanej domáhala určenia, že je vlastníčkou nehnuteľnosti v

spoluvlastníckom podiele 1, nachádzajúcej sa v katastrálnom území F., obec N., okres N., evidovanej na liste vlastníctva č. 3922 vedenom Okresným úradom Nitra, katastrálnym odborom, ako pozemok parcela registra „E“ č. 707 - orná pôda o výmere 705 m² a uplatnila si náhradu trov konania. Zároveň žiadala o nariadenie predbežného opatrenia, ktorým súd zakazuje žalovanému nakladať - predáť, darovať, zameniť, dať do nájmu, založiť, zaťažiť vecným bremenom a vypožičať nehnuteľnosť evidovanú v katastri nehnuteľností ako parcelu registra „E“ na LV č. XXXX, okres N., obec N., katastrálne územie F., parcelné č. 707 - orná pôda o výmere 705 m² až do právoplatného skončenia veci. Uznesením č. k. 17C/502/2015-21 zo dňa 09. 10. 2015 súd prvej inštancie nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal žalovanej nakladať - predáť, darovať, zameniť, dať do nájmu, založiť, zaťažiť vecným bremenom a vypožičať nehnuteľnosť vedenú v katastri nehnuteľností v kat. území F., ako parcelu registra E, na LV XXXX, okres N., obec N., parc. č. 707- orná pôda o výmere 705 m² až do právoplatného ukončenia konania vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17C/502/2015. Podaním, doručeným súdu prvej inštancie dňa 04. 11. 2015 žalovaná požiadala o prerušenie konania. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 27. 06. 2016 č. k. 17C/502/2015-52 návrh žalovanej na prerušenie konania zamietol. Proti uzneseniu o zamietnutí návrhu žalovanej na prerušenie konania podala žalovaná odvolanie zo dňa 13. 06. 2016. Následne podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 15. 03. 2017 zobrala žalovaná svoje odvolanie späť. Odvolací súd v dôsledku späťvzatia odvolania, uznesením zo dňa 20. 03. 2017, č. k. 5Co/71/2017-94 odvolacie konanie zastavil. V priebehu odvolacieho konania bolo súdu prvej inštancie ešte dňa 14. 10. 2016 doručené podanie, ktorým žalobkyňa zobrala žalobu v celom rozsahu späť a uplatnila si trovy konania v sume 1.102,40 eura. Späťvzatie žaloby odôvodnila tým, že po podaní žaloby došlo k podaniu protestu prokurátora proti rozhodnutiu Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor zo dňa 31. 07. 2015 č. V 5546/2015, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva v prospech žalovanej na základe kúpnej zmluvy. Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor, v konaní č. V 5546/15 protestu prokurátora vyhovel rozhodnutím zo dňa 05. 11. 2015 č. UP 70/2015-7. Žalovaná podala odvolanie oneskorene, preto sa pokúšala pre ňu nepriaznivé rozhodnutie zvrátiť návrhom na obnovu konania, ktorý bol však zamietnutý rozhodnutím Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor zo dňa 06. 05. 2016, č. UP 70/2015-25, potvrdený rozhodnutím Okresného úradu Nitra, odbor opravných prostriedkov zo dňa 09. 06. 2016, č. Ok 17/2016-3/To. Správny orgán dospel k záveru, že vlastnícke právo k pozemku nebolo na žalovanú platne prevedené a do katastra nehnuteľností opätovne zapísal žalobkyňu ako vlastníčku predmetnej nehnuteľnosti. Dôvodom bolo posúdenie kúpnej zmluvy ako absolútne neplatného právneho úkonu. V súčasnosti už žalobkyňa nie je vlastníčkou predmetného pozemku, nakoľko si štát k nemu uplatnil predkupné právo a pozemok je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vlastníctvo spoločnosti MH Invest II s. r. o. na LV č. XXXX pre k. ú. F.. O trovách konania navrhla rozhodnúť podľa § 256 CSP tak, že žalovaná bude zaviazaná k náhrade trov konania. Uviedla, že procesné zavinenie zastavenia konania nie je možné vzťahovať len na konkrétny úkon účastníka konania, ale je potrebné ho posudzovať komplexne a extenzívne v celkovom kontexte v konaní uplatnených skutočností. V dôsledku toho môže aj v prípade späťvzatia žaloby žalobkyňou byť dôvodom pre tento úkon konanie žalovanej, príp. ďalšie skutočnosti mimo vôle žalobkyne. Uviedla, že v čase podania žaloby nemala inú možnosť, ako domáhať sa určenia svojho vlastníckeho práva súdnym rozhodnutím. Rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru o povolení vkladu vlastníckeho práva k pozemku v prospech žalovanej bolo v danom čase právoplatné, pričom hrozilo, že žalovaná prevedie vlastnícke právo k pozemku na tretiu osobu, na základe čoho súd vydal predbežné opatrenie, ktorým zakázal žalovanej s pozemkami disponovať. Žalovaná neuznala, že kúpna zmluva bola uzavretá v rozpore so zákonom, čo vyplýva z jej postupu v katastrálnom konaní, keďže sa proti rozhodnutiu o vyhovení protestu odvolala, ako aj z jej postupu v doterajšom súdnom konaní. V prípade, ak by žalobkyňa žalobu vo veci nepodala, nemohla by žiadať súd, aby jej prostredníctvom predbežného opatrenia priznal ochranu pred ďalšími scudzovacími úkonmi zo strany žalovanej. O tom, že súd považoval za potrebné predbežne ochrániť práva žalobkyne, svedčí aj skutočnosť, že na jej návrh predbežné opatrenie vydal, a teda podala žalobu dôvodne. Skutočnosť, že do katastrálneho konania vstúpi prokurátor a na základe protestu jej bude vlastnícke právo k pozemkom náležať opäť aj podľa zápisu v katastri nehnuteľností nemohla predpokladať, ani sa na to spoliehať. Z tohto dôvodu jej nemôže byť pričítané procesné zavinenie zastavenia konania, keď teraz z tohto dôvodu žalobu berie späť. S ohľadom na uvedené mala za to, že existenciu konania a úkonov v ňom vykonaných zavinila žalovaná, keďže žaloba bola podaná dôvodne. K odpadnutiu dôvodov pre vedenie tohto konania došlo vplyvom konania prokurátora a správnych orgánov, na ktoré nemala žalobkyňa žiadny vplyv. Preto je dôvodné, aby trovy konania, ktoré jej vznikli, znášala žalovaná, ktorá vytrvalo, hoci zjavne bezúspešne popierala neplatnosť kúpnej zmluvy a vyvolávala tým ďalšie konania. Následne súd prvej inštancie rozhodol napadnutým uznesením tak, že konanie zastavil a rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

8. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

10. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

11. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

12. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

13. Náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Ustanovenie § 256 ods. 1 CSP vychádza pri náhrade trov konania zo zásady procesného zavinenia. Ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcu, aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobca žalobu musel zobrať späť pre správanie žalovaného, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný procesne zavinil zastavenie konania. Ak by žalobca žalobu zobral späť bez udania dôvodu alebo toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného, a teda nemožno pričítať procesné zavinenie žalovanému, znáša trovy žalovaného žalobca. Istou výnimkou v tomto smere je ustanovenie § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

14. Z právneho hľadiska platí, že § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku je z obsahového hľadiska v podstate zhodný so skorším § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý stratil účinnosť 30. júna 2016. Niet preto dôvodu neaplikovať ustálenú judikatúru všeobecných súdov, ktorá sa týka § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (nález Ústavného súdu SR zo dňa 20. 03. 2018 sp. zn. ÚS 569/2017-46). Pri použití § 146 ods. 2 prvej vety OSP treba otázku, či účastník konania zavinil zastavenie konania, posudzovať podľa procesného výsledku. Ak došlo k zastaveniu konania v dôsledku späťvzatia návrhu, možno odporcovi uložiť povinnosť nahradiť trovy zastaveného konania v prípade, ak pre jeho správanie bol vzatý späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne. Vo všeobecnosti možno uviesť, že odporca procesne zaviní potrebu späťvzatia návrhu a následného zastavenia konania spravidla vtedy, keď sa po podaní návrhu rozhodne navrhovateľov nárok uspokojiť (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 03. 2006 sp. zn. II. ÚS 569/2017).

15. Úvodom je potrebné poznamenať, že pojem „procesné zavinenie“, použitý v ustanovení § 256 CSP, sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Zásada zodpovednosti za zavinenie je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu k príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu, t. j. aj jej prejav vôle spočívajúci v späťvzati žaloby a dôsledkom je vznik trov protistrany (uznesenie Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 563/01, sp. zn. I. ÚS 469/04). Pojem „procesné zavinenie“ je tak potrebné vykladať komplexne a extenzívne, čo zodpovedá aj ustálenej judikatúre, t. j. nie v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie účastníka konania. Pri zastavení sporového konania je potom pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či a pokiaľ áno, ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zastavenie konania zavinil. Kritérium procesného zavinenia potom treba posudzovať z objektívneho hľadiska, a to vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, resp. akého výsledku sa domáhala a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 14. 09. 2011 sp. zn. 7M Cdo 4/2010).

16. Z obsahu napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP, keď mal za to, že iný výrok by bol nespravodlivý, neodôvodniteľný a predčasný. Dospel k záveru, že žiadna zo strán nezavinila zastavenie konania, k späťvzatiu nedošlo pre správanie žalovanej. Záver súdu prvej inštancie, že žalovaná a ani žalobkyňa procesne nezavinili zastavenie konania, je síce správny, ale uvedený záver nemá zákonné opodstatnenie vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 255 ods. 2 CSP, v ktorom je vyjadrená zásada úspechu v spore (zásada zodpovednosti za výsledok sporu), ktorá sa pri rozhodovaní súdu o náhrade trov konania uplatňuje v prípade čiastočného úspechu strany v konaní, kedy súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, o ktorú procesnú situáciu v prejednávanej veci nejde. V danom prípade dôvodom späťvzatia žaloby žalobkyňou bola skutočnosť, že rozhodnutím Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor zo dňa 05. 11. 2015, č. UP 70/2015-7 bolo protestu prokurátora vyhovené a napadnuté rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálny odbor č. V 5546/15 zo dňa 31. júla 2015 o povolení vkladu bolo vlastníckeho práva v prospech žalovanej do katastra nehnuteľností zrušené. V dôsledku tohto bola žalobkyňa opätovne zapísaná ako vlastníčka predmetnej parcely, teda dosiahla rovnaký následok, aký by nastal, ak by bola úspešná v predmetnom konaní. K späťvzatiu žaloby teda nedošlo pričinením žalovanej, ale v dôsledku objektívneho dôvodu - protestu prokurátora a následného zrušenia rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalovanej. Žalovaná nezavinila zastavenie konania, pretože nesplnila to, čoho sa žalobkyňa domáhala v žalobnom petite. Dôvodom späťvzatia žaloby žalobkyňou tak nebolo správanie žalobkyne a ani správanie žalovanej, ktoré procesne nezavinili zastavenie konania, a preto nie je možné konštatovať procesné zavinenie na zastavení konania žiadnej z uvedených strán. Ako už bolo vyššie uvedené, ustanovenie § 256 ods. 1 CSP vyžaduje zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon mal za následok zastavenie konania, pričom zavinenie je možné posudzovať len z procesného hľadiska, nie podľa hmotného práva, keďže v takom prípade by išlo o posudzovanie dôvodnosti nároku vo veci samej tak, že by po zastavení konania súd neprípustne ďalej skúmal dôvodnosť uplatneného nároku. Z rozhodujúceho hľadiska, t. j. hľadiska procesného výsledku, je preto nepochybné, že zastavenie predmetného konania v tomto smere nezavinila žalobkyňa a ani žalovaná, z ktorého dôvodu nie je možné procesné zavinenie na zastavení konania pričítať na ťarchu žiadnej z uvedených procesných strán. Odvolací súd poznamenáva, že Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých rozhodnutiach v obdobných veciach (napr. I. ÚS 222/2019 z 20. augusta 2019, I. ÚS 225/2019 z 20. 08. 2019 a IV. ÚS 614/2018 z 20. 08. 2019), konštatoval, že z procesného hľadiska je potrebné urobiť záver, že žaloba sťažovateľky bola podaná dôvodne (to sa ale nemusí vzťahovať na dôvodnosť žaloby z hmotnoprávneho hľadiska, ktorá sa však v takomto prípade neskúma a neposudzuje), pretože v čase podania určovacej žaloby sťažovateľka ako žalobkyňa nemala inú právnu možnosť domôcť sa ochrany svojich práv. K späťvzatiu žaloby viedli objektívne dôvody - protest prokurátora, na ktorý sťažovateľka a ani žalovaná nemala dosah, ale v dôsledku ktorého bola zabezpečená ochrana vlastníckeho práva sťažovateľky, čím odpadol predmet žaloby. Vzhľadom na to, je v danom prípade opodstatnený záver rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania tak, že stranám sa nárok na náhradu trov predmetného konania nepriznáva. Odvolací súd po preskúmaní uznesenia súdu prvej inštancie v napadnutom výroku, týkajúcom sa náhrady trov konania, nevzhliadol v danej veci dôvod na aplikáciu ustanovenia § 257 CSP, v intenciách ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, z ktorého dôvodu ani nevyzýval strany sporu, aby vyjadrili svoje stanovisko k prípadnému použitiu predmetného ustanovenia.

17. Slovenská republika je v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky právnym štátom. Jedným z typických znakov právneho štátu je predvídateľnosť súdnych rozhodnutí a rovnaká aplikácia práva všeobecnými súdmi v právne a skutkovo podobných veciach. Vychádzajúc z vyššie citovaných nálezov Ústavného súdu Slovenskej v obdobných veciach, berúc do úvahy okolnosti prejednávanej veci, dôvody späťvzatia žaloby žalobkyňou, ako i princíp právnej istoty vyjadrený v článku 2 CSP a tiež záujem na zosúladení rozhodovania Krajského súdu v Nitre ako odvolacieho súdu v obdobných veciach, dospel odvolací súd k záveru, že je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania tak, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

18. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP a podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo, keďže žalobkyňa, ani žalovaná nemali v odvolacom konaní plný úspech, resp. každý z nich mal v zásade rovnaký čiastočný úspech.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).